

Sagen sattes til Forhandling.

Bomholt: Kampen mod Hitler-Nazismen er endt. Den kom her i Landet til at strække sig over mere end 12 Aar. I de første Aar efter 1933, da Hitler kom til Magten, var der adskillige Kredse i Danmark, der nærede Sympati for den nye tyske Bevægelse. Der var næppe et Land, der ikke fik sin Femte Kolonne. I denne første, farlige Periode var den socialdemokratiske Presse forrest i Angrebet mod Nazismen, og Socialdemokratiet ydede gennem Mateotti-Fonden betydelige Beløb til tyske demokratiske Flygtninge. Denne Indsats var medvirkende til at fæstne det Indtryk, der senere fik saa stor Betydning i den frie Verden, at Danmark var et urokkeligt Demokrati.

Den 9. April blev Danmark et Offer for den tyske Aggresion, og dermed indleddedes et af de mørkeste Afsnit i vor Historie.

Om den 9. April skal jeg ikke sige meget. Den parlamentariske Kommission har foretaget en omhyggelig Undersøgelse af de Forretninger, der knytter sig til denne Dato, og om ganske kort Tid vil de interesserede faa Lejlighed til at studere Sagens Akter. Saa meget kan siges om Mændene af 9. April, at vi ikke i Danmark har haft nogen Quisling. Hvad angaar saavel de ansvarlige Ministre som de ledende Militære dengang, er der ingen Grund til at tvivle om de nationale Motivers Renhed. Der er ingen af dem, som har udvist et utilbørligt Forhold til Besættelsesmagten. Det er muligt, at der gennem de Dokumenter, der er i de Allieredes Besiddelse, kan kastes et klarere Lys over Forberedelserne til det tyske Overfald paa Danmark og dermed over den danske Situation, og Kommissionen har derfor ikke givet nogen Indstilling. Saa længe der ikke foreligger nogen Indstilling, vil det være i god Overensstemmelse med dansk Skik at vise Hensynsfuldhed over for de Mænd, hvis Indsats og Ære er til Bedømmelse.

Naar Valget er overstaet, vil en ny Kommission af den ene eller den anden Sættelse formentlig faa Lejlighed til at videreføre Arbejdet ved Undersøgelse af de ansvarlige Ministres Holdning i Tiden mellem den 9. April 1940 og den 29. August 1943. Indtil dette Arbejde er gjort, maa adskillige Enkeltheder naturligt udgaa af Debatten. Der kan ikke gives en endegyldig Redegørelse, før visse Afhøringer har fundet Sted.

Det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen har her i Salen rejst en Del Spørgsmaal, der henhører under den parlamentariske Kommissions Undersøgelingsomraade, bl. a.

det meget alvorlige Spørgsmaal om, hvorfor Kommunisterne ikke fik Lejlighed til at forlade Horserødlejren den 29. August. Der ligger i den parlamentariske Kommission Papirer vedrørende dette Forhold, men da vi i Kommissionen drøftede, om disse Papirer fra Tiden efter den 9. April skulde offentliggøres, var der Enighed om ikke at gøre det, og det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen fraraadede selv Offentliggørelsen ud fra det sobre Synspunkt, at der trængtes til yderligere Belysning af Begivenhederne, bl. a. ved Afhøringer. Hvis der er begaaet Uret, vil den faa sin Dom i den ene eller den anden Form; derom er der ingen Tvivl. Men vi kan ikke rejse en Diskussion om Forhold, der efter samstemmig Opfattelse, ogsaa efter kommunistisk Opfattelse, ikke er tilstrækkeligt belyst — hvilket dog naturligvis ikke forhindrer, at Perioden som Helhed underkastes en politisk Bedømmelse.

Det bliver efterhaanden mere og mere klart, at det var Aaret 1940, der var det afgørende Aar under hele Besættelsen. Det var i de Maanedes, der kæmpedes om det danske Sind. Der var et livligt politisk Rykind hos den tyske Gesandt i de Dage. Frits Clausen drømte sin store Drøm om en Chance, og L. S. forsøgte under Ledelse af Knud Bach og Hartel at skyde Genvej til Magt og Indflydelse. Naar det kommer til en endelig Vurdering, vil det rimeligvis vise sig, at Hartel var en endnu modbydeligere Person end Frits Clausen. Aaret 1940 var det Aar, da Preben Wenck udsendte sine skandaløse Pjecer, og da Kaj Munk i et Foredrag paa Niels Bukhs Højskole hyldede Hitler som en af Verdenshistoriens største Skikkelser og hævdede, at Demokratiet laa paa lit de parade. Det var det Aar, da adskillige af dem, der senere førte det store Ord, foretrak at tie, det Aar, da Arne Sørensen, den nuværende højtærede Kirkeminister, der havde opbygget sit politiske System paa Førerprincippet og i 1938 havde haft Stævne med de tyske Nazister i Lübeck, gik søgende omkring for om muligt at finde et fjerde eller femte Standpunkt, hvortil han kunde hælde sit Hoved. Det var det Foraar og den Sommer, da de danske Kommuniste hævdede, at England var Skyld i Krigen, og haanede de Englændere, der trods alt fortsatte Kampen.

Den 30. April 1940 skrev „Arbejderbladet“ i sin Leder — med den højtærede Formands Tilladelse et Citat —

„De Oplysninger og Dokumentationer, Tysklands Udenrigsminister von Ribbentrop er fremkommet med har virket